

Dkt. Robert C. Newman, Injili za Synoptic, Hotuba ya 14, Ukosoaji wa Fomu

© 2024 Robert Newman na Ted Hildebrandt

Habari za asubuhi. Tumeфика kwenye kipindi chetu cha mwisho hapa katika Kozi ya Injili ya Synoptic. Tumeangalia hadi sasa Yesu wa kihistoria, historia ya Kiyahudi, utangulizi wa ufafanuzi, aina ya simulizi, tarehe ya uandishi, sifa za synoptics, mifano ya ufafanuzi, injili kama kazi za fasihi, tatizo la synoptics, jiografia ya Palestina na Yerusalemu, maelezo ya miujiza, theolojia ya synoptics, maelezo ya utata, maelezo ya utata, na sasa tunataka kuangalia ukosoaji wa fomu na ukosoaji wa uhariri.

Pia tunataka kumalizia na hitimisho fulani kuhusu historia ya injili. Naam, tunafikiria kidogo kuhusu istilahi ya ukosoaji wa fomu. Neno ukosoaji wa fomu linahusu nini? Ni tafsiri ya Kiingereza isiyo rasmi ya maneno mawili ya Kijerumani, Formgeschichte , historia ya fomu, au Gattungsforschung , aina ya utafiti.

Ukosoaji wa fomu ni njia ya kuchambua nyenzo ambazo zimepitishwa kwa mdomo katika jaribio la kurejesha matoleo yao ya asili kwa kudhani kwamba aina zao za fasihi zinaweza kutambuliwa na kurejeshwa katika hali zao za awali. Tutafafanua hili kwa ufupi hapa. Wazo ni kwamba hadithi au misemo husambaa kwa mdomo, na kadri zinavyofanya hivyo, maudhui na ugumu wake hubadilika kwa njia zinazotabirika, kama vile hadithi kuhusu samaki aliyetoroka ambazo huonekana kuwa kubwa kila wakati kadri hadithi inavyorudiwa mara kwa mara.

Naam, matumizi ya ukosoaji wa fomu katika Agano Jipya huanza na Rudolf Bultmann mara tu baada ya Vita vya Kwanza vya Dunia. Tunachotaka kufanya kwanza ni kuangalia kidogo usuli wa ukosoaji wa fomu, kisha tutarudi na kuanza kuuelezea haswa. Mbinu hii, ukosoaji wa fomu, haikuonekana ghafla na Bultmann, lakini ina historia ndefu katika masomo ya Biblia. Vipande kadhaa vya mawazo huria viliunganishwa katika ukosoaji wa fomu.

Kwanza kabisa, ujenzi mpya wa historia ya kanisa wa FC Bauer. Bauer alikuwa profesa wa historia ya kanisa la Ujerumani katikati ya karne ya 19 na katikati ya miaka ya 1800. Bauer alipitisha falsafa ya historia ya Hegel na kuitumia katika historia ya kanisa.

Wakati huu, falsafa na historia ya Hegel, pamoja na mgongano wa mawazo, vilikuwa na ushawishi mkubwa barani Ulaya. Aliona historia yote kama mgongano kati ya wazo jipya, ambalo aliliita nadharia, ambayo ilizaa wazo linalopingana, kinyume chake. Mgongano wao hatimaye ulisababisha mawazo ya maelewano, ambayo aliyaita usanisi.

Kwa hivyo, nadharia inapingana na kinyume chake, na kusababisha usanisi. Watu wengi wanafahamu zaidi jinsi Karl Marx alivyotumia wazo hili katika mapambano kati ya matabaka ya kijamii. Bauer alikuwa wa kwanza kutumia mawazo haya katika historia ya kanisa la mapema.

Aliona mapambano kati ya makundi mawili katika kanisa la kwanza, yaliyoainishwa kama ifuatavyo: Kwa upande mmoja, kanisa la Kiyahudi. Kwa upande mwingine, kanisa la Mataifa.

Petro ndiye kiongozi wa kanisa la Kiyahudi. Paulo ndiye kiongozi wa kanisa la Mataifa. Kanisa la Kiyahudi lilikuwa na Wayahudi wengi.

Kanisa la Mataifa, zaidi ya Wayahudi wa Kiyunani. Kanisa la Kiyahudi lilimwona Yesu kama mtu mkuu anayefanya miujiza na Masihi. Kanisa la Mataifa lilimwona Yesu kama Mungu katika dini mpya ya siri.

Kanisa la Kiyahudi lilikuwa na msisitizo juu ya sheria. Kanisa la Mataifa, msisitizo juu ya sakramenti. Kanisa la Kiyahudi, msisitizo juu ya wokovu wa kitaifa, wokovu wa Israeli.

Kanisa la Mataifa, kuhusu wokovu wa mtu binafsi. Bultmann baadaye, katika karne ya 20, anatumia mawazo ya Bauer ya makanisa mawili tofauti ya awali ya Kiyahudi na Mataifa ili kubainisha vyanzo ambavyo anadai kupata katika nyenzo za injili. Kwa hivyo hiyo ndiyo kipengele cha kwanza, ukipenda, ambacho kitatumiwa na Bultmann katika umbo lake la ukosoaji.

Ya pili ilikuwa mbinu ya kizushi ya David Friedrich Strauss. Strauss, unakumbuka, aliandika *Leben Jesu* mnamo 1835, na akasema kwamba sehemu kubwa ya injili ilikuwa ya kizushi, hasa ya kimiujiza. Alidhani injili hizo ni vipande vya propaganda vinavyofundisha ukweli wa kidini, lakini matukio wanayosimulia hayakutokea kweli.

Wakosoaji wa aina hiyo, hasa Bultmann, wanamfuata Strauss katika kuona mengi katika injili kama hadithi za kubuni. Kisha, tuna kipengele cha tatu, nadharia ya maandishi ya Bernard Weiss na HJ Holtzmann. Tulipozungumzia tatizo la muhtasari, tulitaja nadharia ya hati mbili.

Hilo lilipendwa na Weiss na Holtzmann, ingawa Eichhorn alikuwa amependekeza hapo awali. Hapa, Marko na Q ndio vyanzo vilivyotumiwa na Mathayo na Luka. Ukosoaji wa fomu unawaona Marko na Q kama vyanzo vya fasihi vilivyo nyuma ya injili, lakini kisha hujaribu kurudi nyuma nyuma ya Marko na Q hadi kwenye maandishi ya awali ya mdomo.

Kipengele cha nne ni hoja za zamani za kiliberali kuhusu tabia ya Yesu. Kama tulivyosema hapo awali, miujiza ikiwa imeondolewa kwenye injili, tuna picha

zinazokinzana za Yesu. Baadhi wanamwona kama mwalimu wa maadili, wengine kiongozi wa mapinduzi, au nabii wa maangamizi ya mwisho wa dunia, au mdanganyifu.

Ni sehemu gani za nyenzo za injili zinazochaguliwa au kukataliwa huathiri ni aina gani ya Yesu hawa watu tofauti wanaona. Bultmann na wengine wanatumaini kwamba ukosoaji wa fomu ungeweza kufafanua picha na kurudi kwa Yesu halisi wa kihistoria. Kipengele cha tano nyuma ya ukosoaji wa fomu ni mashaka ya Wrede na Wellhausen.

Wrede na Wellhausen walipendekeza kwamba hata Marko na Q walikuwa miundo ya kitheolojia inayotokana na tafsiri ya kanisa la kwanza. Na kwa hivyo, ikiwa hiyo ni kweli, basi tunapaswa kufuta mfumo wa masimulizi haya na kuangalia misemo ya msingi iliyotengwa. Na hivi ndivyo ukosoaji wa aina unavyofanya.

Lakini ukosoaji wa aina ulianza kwanza katika Agano la Kale, na hivyo hiyo ni aina ya kipengele cha sita. Na hii inatuleta kwa Hermann Gunkel. Alitofautisha vipengele vidogo katika Mwanzo na Zaburi, ambavyo alidai viliwahi kusambazwa kwa mdomo kabla ya kuandikwa.

Alisema, vitengo katika Mwanzo vilikuwa na hadithi zilizokusudiwa kuelezea asili ya majina, iwe ni mahali au watu. Vipengele katika Zaburi vilikuwa ni ibada au vifaa vya kiliturujia vilivyoandaliwa kwa ajili ya hafla maalum au mahali patakatifu maalum. Gunkel alijaribu kujenga upya hali ya maisha, ambayo inakuja kujulikana kwa Kijerumani kama *sitz im leben*, ambapo hadithi au Zaburi hizi zilianzia.

Kisha Bultmann anajaribu kufanya vivyo hivyo kwa vitengo anavyopata katika Injili za Synoptic. Hilo linatuleta hatimaye kuunda ukosoaji katika Agano Jipya. Baada ya Vita vya Kwanza vya Dunia, Bultmann alitumia mbinu ya Gunkel kwa Injili, yaani, kwa vipande vilivyotengwa kutoka kwa mfumo wa Marko na Q, kama ilivyopendekezwa na Wrede na Wellhausen .

Bultmann alidai mbinu yake, aina ya ukosoaji, ingeweza kutofautisha nyenzo za awali na nyenzo za baadaye, ingeweza kutofautisha Mataifa na vyanzo vya Kiyahudi, na hivyo ingeweza kubaini ni nyenzo zipi zilizorudi kwa Yesu. Mbinu za Bultmann zimeboreshwa tangu wakati wake. Wanazipata kuwa wataalamu wao makini zaidi katika washiriki wa Semina ya Yesu, ambayo ilitajwa nyuma katika mjadala wetu kuhusu Yesu wa kihistoria.

Kwa hivyo, hivyo ndivyo ilivyo kwa msingi wa ukosoaji wa fomu. Mbinu za ukosoaji wa fomu. Naam, swali la kwanza la kujiuliza, nadhani, ni, fomu ni nini? Naam, ili kuelewa ukosoaji wa fomu, tunaanza na misingi.

Kuna aina zote za vitu vinavyoitwa maumbo, na baadhi ya hivi vina uhusiano fulani na wasiwasi wetu hapa. Umbo ni aina ya ukungu ambayo hutoa umbo kwa chombo fulani. Kwa mfano, tuna maumbo ya zege ya kumimina zege ili kutengeneza njia za watembea kwa miguu na mifereji ya maji na vitu vya aina hiyo.

Tuna viunzi vya jello kwa ajili ya kutengeneza saladi za jello na vitu vingine vya aina hiyo. Tunaweza kuziita aina hizi za kimwili. Kwa mfano, basi pia tuna aina za lugha, na aina za lugha pia hutoa umbo kwa aina fulani ya vyombo vya habari, lakini njia hapa ni lugha.

Fomu hizi hushikilia maneno fulani, ambayo kisha huwa umbo, na kisha hubadilisha maneno mengine, ambayo tunaweza kufikiria ndiyo yaliyomo tunayoyamimina kwenye fomu. Na hivyo hufanya fomu hizi kuwa muhimu kwa matumizi mbalimbali. Bado tunafikiria hili kwa matumizi ya kawaida tunapozungumzia kujaza fomu.

Kwa hivyo, una fomu ya maombi, na imewekwa kwa ajili ya maombi ya kazi au chuo kikuu au kitu kama hicho, na ina fomu fulani, vitu vilivyorekebisha, jina, anwani, n.k., na hizo ni zipi inategemea ni aina gani ya fomu. Baadhi ya mifano ambayo labda haiitwi fomu sana, utangulizi wa heshima ni fomu. Una aina fulani ya nafasi ya jina la mtu, na kisha ningependa mkutane, na kisha unaweka jina la mtu mwingine hapo, kwa hivyo hiyo inakuambia kwa heshima jinsi unavyomtambulisha mtu.

Mahubiri pia, ukipenda, ni umbo la fasihi au umbo la maneno. Yanaweza kuwa na maumbo tofauti kidogo, ukipenda, yanaunda, ukipenda, kulingana na kama ni mahubiri ya maandishi, mahubiri ya mada, au mahubiri ya ufafanuzi. Umbo la mahubiri ya kitamaduni lina utangulizi, mwili, na hitimisho, na mwili, hasa kwa mahubiri ya kitamaduni, unapaswa kutoa hoja tatu na unapaswa kunyunyiziwa vielelezo na mawaidha.

Hitimisho linaweza kuishia katika shairi au sala au wito wa madhabahuni, kulingana na dhehebu fulani la Kikristo au historia ambayo mahubiri yanatolewa. Jaribio zuri la kutambua umbo ni je, linaweza kuigwa au kuchekeshwa? Kwa mfano, mahubiri ya maandishi kuhusu Mary Had a Little Lamb, ambayo nimesikia mara chache, ni mfano wa aina hiyo ya kitu. Pia tunapata fomu za kisheria au za kifedha.

Kwa mfano, hundi, ukitoa kitabu chako cha hundi na kukiangalia, ina maneno yasiyobadilika na nafasi nyingi zilizoachwa wazi, na kimsingi ni memo fupi au barua kwa benki yako, na imewekewa tarehe ili benki iweze kuona kama imekuwepo kwa muda mrefu au la, na inasema unamlipa nani hundi na kiasi gani, na ina sehemu mbili za kumzuia mpokeaji kutotumia hundi, kutoweka nambari za ziada ili kuifanya iwe kubwa zaidi, na kisha ina sahihi yako, na hundi za hivi karibuni, bila shaka, zina jina la benki na kila aina ya nambari zinazoelekeza chini na vitu vya aina hiyo pia. Hati au wosia pia ungekuwa mifano ya aina za kisheria. Kwa Kiingereza, tuna aina za fasihi katika ushairi.

Kwa mfano, sonnet imewekwa kama mistari kumi na minne, na inatakiwa kuwa katika mita fulani inayoitwa iambic pentameter na wimbo wake. Inahusu mada fulani kama vile upendo au uzuri wa asili au kitu kama hicho na mara nyingi huwa na mpango thabiti wa mashairi. Kwa hivyo, hapa kuna sonnet ya Kikristo iliyoandikwa na Francis Ridley Havergill, mwandishi maarufu wa nyimbo za kidini kutoka karne ya 19.

Upendo hufikia kilele cha furaha unapofikia mwanga mweupe, usiofifia, unaoteketeza hofu, na kujua, kama unavyojua, hauhitaji neno la kutuliza au hotuba ya kutuliza. Unatamani ukaribu wa kimya kimya, ili kupumzika. Hakuna sauti, hakuna mwendo, upendo hausikiki lakini unahisi, mrefu zaidi na zaidi hadi wakati utakapoyeyuka, theluji kwenye kifua cha bahari ya milele.

Je, nyakati za ukimya huu zimeweka historia yako katika hali ya kustaajibisha, zimefanya kumbukumbu kuwa mahali penye utukufu, zimefundisha furaha yote ambayo jamaa wanaokufa wanaweza kufuatilia? Kwa mwangaza mkubwa zaidi, ni kivuli tu. Ndivyo Bwana Mungu wako atakavyokufurahia, na katika upendo wake atapumzika na kuwa kimya. Kwa upande mwingine wa wigo, tuna limericks, ambayo ni shairi la ucheshi la mistari mitano.

Mistari mitatu, ya kwanza, ya pili, na ya tano, ina futi tatu kwa mita yao, na ina mfuatano wa sauti. Na mistari miwili, ya tatu na ya nne, ni mifupi futi mbili, na ina mfuatano wa sauti. Na mistari wa tano ni mistari wa kusukuma.

Kulikuwa na msichana mmoja aitwaye Bright, ambaye alisafiri kwa kasi zaidi kuliko mwanga. Aliondoka siku moja kwa njia ya wastani na akarudi usiku uliopita. Mmoja wa wanafunzi wangu aliandika hii limerick.

Kulikuwa na profesa aliyeitwa Newman, ambaye alijulikana kwa werevu na busara yake. Alitoa mtihani, lakini kila mtu alikisia, kwa hivyo alishindwa bila hata kukasirika. Huu ulikuwa ni wa John Bloom, mmoja wa wanafunzi wangu wa zamani.

Naam, hizo ni mifano ya aina za fasihi, ukipenda. Hebu tuangalie madai ambayo Bultmann na wakosoaji wengine wa aina hutoa. Wanasema, ndio, sawa, kuna aina katika fasihi iliyoandikwa na ya mdomo, kwa hivyo Bultmann anadai tunaweza kufanya nini nazo? Hapa kuna madai ya kawaida ya wakosoaji wa aina ya Bultmann.

Baadhi ya wakosoaji wa aina hiyo ni wahafidhina zaidi kuliko yeye, lakini Bultmann ndiye kiongozi mwenye ushawishi mkubwa zaidi katika masomo ya Agano Jipya. Kwa hivyo, Bultmann na wengine wa aina hiyo wanadai. Kwanza, kulikuwa na kipindi cha mapokeo ya mdomo kabla ya Injili kuandikwa, na watu wengi wangekubali kwamba kitu cha mdomo kilikuwapo kwa muda.

Bultmann anasema vizazi viwili vya uwasilishaji wa mdomo, kuanzia Kristo hadi labda 70 hadi 100 BK Pili, wakati huo wa uwasilishaji wa mdomo, misemo ya Injili na masimulizi yalisambazwa kama vitengo huru. Na kisha tatu, vitengo hivi vinaweza kuainishwa kulingana na umbo lao katika vikundi. Kwa kawaida, kuna vikundi vitatu; vingine vitakuwa na zaidi, na ni wazi unaweza kuvigawanya vikundi hivyo.

Mojawapo ya makundi haya ni msemu, kauli ya pekee ya Yesu, bila simulizi inayounga mkono. Nyingine ni hadithi ya usemi, methali, au msemu mkali wenye hadithi inayouzunguka unaokusaidia kuelewa lengo lake au unaokusaidia kuona kiini au kitu kama hicho. Na tatu, hadithi ya muujiza, simulizi ya tukio la muujiza.

Nne, Bultmann na wengine wanadai kwamba kanisa la kwanza halikuhiifadhi tu bali pia lilibuni vingi kati ya vitengo hivi ili kukidhi mahitaji ya vitendo. Na kwa hivyo, kwa kujua msisitizo wa kila kitengo, tunaweza kubaini chanzo chake na kuonyesha kwamba vingi kati ya hivi havirudi kwa Yesu. Kwa hivyo, moja ya hivi ni kwamba kanisa la Palestina au la Kiyahudi lilimwona Yesu kama Masihi wake na kutarajia kurudi kwake kama Mwana wa Adamu.

Kwa hivyo, aina hiyo ya nyenzo ingeonyesha historia ya kanisa la Kiyahudi. Kanisa la Mataifa la Kigiriki, kwa upande mwingine, lilimwona Yesu kama bwana au mungu wa dini yao mpya ya siri na kusisitiza ushirika wao wa sasa na Roho Mtakatifu. Kwa hivyo, kanisa la kwanza lilihiifadhi na kubuni mengi kati ya haya.

Tano, nyenzo hizi zina thamani ndogo au hazina kabisa ya wasifu, mpangilio wa matukio, au kijiografia. Kiwango ambacho wamezipata hizo si halisi, tutasema nini, kwa kweli. Kwa hivyo, chochote wanachokuambia katika maeneo haya, hii iliongezwa baadaye katika utamaduni wa mdomo au kutungwa na Marko ili kuendana na mfumo wake au kadhalika.

Baltimore na wengine wangesema kwamba mwelekeo huu unaonekana katika ngano. Kwa hivyo, kama tunavyofikiria, hadithi kuhusu George Washington zimepambwa kwa maelezo yasiyo ya kihistoria, kama vile kutupa kwake dola moja kwenye Mto Potomac au kitu kama hicho. Kumbuka maana hapa kwamba kanisa la kwanza halikuwa na ukweli na lilitumia hadithi zao kwa madhumuni ya propaganda.

Tano, toleo la asili la kila kitengo cha mila linaweza kupatikana, na historia yake ya mdomo kufuatiliwa kwa kutumia sheria zinazosimamia mila. Naam, sheria hizi ni zipi? Zinatokana na kuchunguza jinsi hadithi, n.k., zinavyokua. Kwa mfano, mila katika fasihi ya Kigiriki na Kiyahudi.

Barua ya Aristeas inafuatilia asili ya tafsiri ya Septuagint katika Agano la Kale. Na unaposikia hadithi ya asili ya Septuagint katika maandishi wa baadaye, huwa inapambwa kwa njia mbalimbali, kama ilivyoripotiwa, tuseme, na Philo au Josephus au baba wa kanisa au wengine. Unaweza pia kuona jinsi inavyokua katika mifano

katika Talmudi na fasihi nyingine za kidini za Kiyahudi, ambapo mara nyingi unaona matoleo kadhaa ya mfano huo katika fasihi tofauti za kirabi.

Au Injili za Apokrifika, kama zinavyokopa kutoka Injili za kawaida. Au Injili za kawaida, Mathayo, na Luka, kama zinavyokopa kutoka kwa Marko na Q. Kwa hivyo hizi zingekuwa sehemu ambazo Bultmann na wengine wangetumia kujaribu na kukuza sheria zao za jinsi mila zinavyobadilisha yaliyomo katika kauli mbalimbali za mdomo. Naam, hiyo ni aina ya dhana ya wakosoaji wa fomu.

Kisha, tunaangalia kidogo utaratibu wao. Kwa kutumia madai haya, wakosoaji wa fomu hushughulikia kila kitengo ili kupata umbo lake la zamani zaidi na kisha kujaribu kuamua kama kitengo hicho kinarudi kwa Yesu au la. Kwa hivyo, hatua yao ya kwanza ni kutenganisha hadithi na misemo kutoka kwa muktadha, ambao unadhaniwa kuwa uvumbuzi wa uhariri tu.

Kwa hivyo, wanadhania kwamba Mathayo na Luka wote hutumia Marko, na kwa hivyo kimsingi wanajaribu kuondoa hadithi hizi, ukipenda, au misemo hii, na ikihitajika, kuzipunguza baadhi ili kurudi kwenye umbo la asili. Ili kufanya hivyo, wanatumia sheria za mapokeo kurejesha hali ya asili au ya awali ya kila hadithi au msemu. Kwa hivyo, simulizi ya awali inasemekana kuwa na sifa ya tukio moja, kipindi kifupi, wahusika wawili au watatu pekee, na vikundi vyovyote vilivyopo hufanya kazi kama kitengo.

Kwa kweli, mara nyingi tunaona mambo haya. Ni sifa za usimulizi wa hadithi, sawa? Na kama hadithi hizo ni hadithi za kihistoria au la, ili kuwasilisha jambo fulani, tunapaswa kusema nini kwa njia inayoeleweka na ya kuvutia? Hizo ni sifa za kawaida ukipenda.

Maendeleo ya simulizi yanahusisha, kulingana na Bultman na wengine, kuongeza ufafanuzi na kufanya maelezo kuwa wazi zaidi, kuongeza majina ambapo hakuna yaliyo ya asili, kubadilisha mazungumzo yasiyo ya moja kwa moja kuwa mazungumzo ya moja kwa moja, na kuongeza vipengele vya miujiza. Kwa hivyo kimsingi, haya yanatumika kujaribu kurudi kwenye umbo la awali zaidi kwa kila msemu au hadithi ya msemu au hadithi ya miujiza. Na kisha, tano, tatu, samahani, unajaribu kuamua ni kundi gani la awali lililohusika na umbo hili la awali.

Uwezekano? Kanisa la kwanza, la Kiyahudi au la Mataifa, Wayahudi au Yesu, sivyo? Kama tulivyosema hapo awali, Martin Luther alitoka katika Kanisa Katoliki na kuanzisha Ulutheri. Kwa hivyo, Yesu alitoka katika Uyahudi na kuanzisha Ukristo. Kwa hivyo, makundi haya mengine yanayowezezana yote yanachukuliwa kuwa wagombea.

Ni vigezo gani vingetumika kujaribu kuamua kama vinarudi kwa Yesu au la? Mojawapo ni ushuhuda mwingi. Ikiwa fomu itaonekana katika Marko na Q, basi kuna uwezekano mkubwa wa kurudi kwa Yesu na kutokubaliana.

Kwa kweli Yesu alisema mambo hayo, ambayo hatuwezi kufikiria chanzo kingine chochote cha awali kingesema—kwa mfano, kulipa kodi kwa Kaisari. Wayahudi hawakupenda kulipa kodi.

Wakristo hawakupenda kulipa kodi. Kwa hivyo, lazima irudi kwa Yesu. Naam, hicho ndicho kimsingi tulicho nacho hapa.

Naam, tunaangalia baadhi ya mifano ya matumizi ya ukosoaji wa fomu. Kwanza kabisa, tutarudi nyuma na kuzungumzia kidogo kuhusu fomu hizi za msingi ambazo tumezitambua. Kwa kawaida, fomu tatu za msingi zinatambuliwa katika nyenzo za injili, ingawa baadhi ya wakosoaji wana zaidi.

Kumbuka kwamba kategoria ya misemo ina aina ndogo ndogo nyingi. Hadithi za miujiza. Wakosoaji wa aina hiyo hupata muundo ufuatao wa hadithi za miujiza.

Tatizo limeelezwa. Ugonjwa fulani wa mtu au hatari au hitaji. Kitu cha aina hiyo.

Hatari, mashua inakaribia kuzama. Lazima, watu hawa wako hapa porini, na huenda hata wasirudi mijini wakati sukari yao ya damu inapungua sana au kitu kama hicho, tunaweza kusema. Tatizo hutatuliwa kwa matendo ya mponyaji au chochote kile.

Na Bultmann anasema kwamba matendo ya Yesu kama mponyaji yametengwa sana ikilinganishwa na baadhi ya matendo ya waponyaji katika Josephus au nyenzo za kirabi au mafunjo ya kichawi au injili za apokrifa au mambo ya aina hiyo. Na kisha athari ya muujiza inaelezwa. Mtu aliyeponywa, majibu yake, majibu yake.

Mwitikio ni umati, mwitikio ni pepo, mambo ya aina hiyo. Tunapitia mifano michache hapa ili kukupa hisia kidogo. Marko 1:23 hadi 27, mtu aliyepagawa na pepo katika sinagogi.

Kuna uhusiano fulani wa muktadha mwanzoni mwa hadithi. Hapo hapo, na kadhalika, na wakosoaji wanasema, hiyo ndiyo kazi ya mhariri. Sawa, hivyo ndivyo anavyounganisha hadithi hii na simulizi ili uitupilie mbali.

Lakini una tatizo. Mtu huyo ana pepo. Una suluhisho.

Yesu anazungumza na kumponya mtu huyo. Na Bultmann anabainisha, kama nilivyosema, kwamba ikilinganishwa na apokrifa na hadithi za miujiza za Kigiriki, kuna urahisi mkubwa katika uponyaji wa Yesu. Hakuna maneno ya uchawi au desturi, ingawa mara kwa mara huelekeza efatha kama aina fulani ya neno la uchawi, ingawa

kimsingi ni Kiaramu kwa neno la wazi, sawa? Na inakubalika, baadhi ya upuuzi wa pepo unaoona kwingineko, nadhani ule ulio katika Josephus, ambapo Josephus anatuambia, nadhani ulikuwa Essene ambao ulikuwa na pete yenye mimea ndani yake ambayo iliainishwa katika moja ya vitabu vya uchawi vya Sulemani.

Anachukua pete, anaiinua hadi puani mwa mtu huyo, anaivuta, na pepo anatoka. Na pepo anapindua beseni la maji hapa ili ujue kwamba ametoka, n.k. Kwa hivyo, athari katika hili tunalolitazama ni mtu aliyepagawa na pepo, Yesu anazungumza na kumponya mtu huyo, na kisha unapata mwitikio wa umati, pepo, na mtu aliyeponywa katika kisa hiki maalum.

Au Marko 4:35 hadi 41, Yesu akikemea upepo na mawimbi. Muktaadha: siku hiyo, itoe nje, sawa? Tatizo, mashua inazama, na una upepo mkali. Suluhisho, Yesu anakemea upepo.

Badala yake, kitendo cha kujizuia. Athari, utulivu. Wanafunzi wanashangaa.

Mifano hii yote miwili inaendana na umbo la hadithi ya miujiza ya Bultmann. Tukio moja, waigizaji wachache, umati unaoigiza kama kitengo, n.k. Kweli, hadithi za miujiza zina umbo hili la msingi.

Tayari tunaona hilo, na tulipozungumzia kuhusu simulizi za miujiza katika simulizi yetu ya miujiza ya Exegetian na tulipoangalia uainishaji wa Leland Ryken wa aina mbalimbali za simulizi katika Injili za Synoptic. Zina umbo la msingi, lakini hiyo haimaanishi kwamba unaweza kuziita za kizamani au zilizoendelea. Ni njia ya kawaida ya kusimulia kitu cha aina hii na ingetumika kwa hadithi yoyote ya utatuzi wa matatizo ukipenda.

Kusimulia hadithi. Hadithi ya usemi ni simulizi yenye msembo kama sifa yake kuu. Simulizi hujengwa ili kuangazia maana au athari ya msembo.

Baadhi ya sifa za jumla za hadithi za Agano Jipya. Baadhi ya hizi, zikibadilishwa ipasavyo, zingetumika pia kwa mifumo ya kidunia na ya kisasa. Kwanza, msisitizo uko kwenye msembo wa Yesu au ule ulioidhinishwa naye.

Katika fasihi ya kirabi, kuna msisitizo juu ya jambo ambalo Hillel alisema, jambo ambalo Shammai alisema, jambo ambalo Akiva alisema, au kitu kama hicho. Simulizi fupi na rahisi linatosha tu kufanya msembo ueleweke. Mara nyingi una mtu anayesimulia hadithi fulani kisha anasema, ilibidi uwe hapo, sawa? Kwa maneno mengine, hakisimulia hadithi vizuri sana, kimsingi ndiyo maana yake.

Ukieleza vizuri, mtu huyo anaweza kuelewa hoja. Tatu, hadithi ina mambo ya kupendezwa nayo kuhusu wasifu wake. Lakini Bultmann angesema, hii ni mambo ya kupendezwa nayo kuhusu jinsi watu walivyomfikiria Yesu.

Bultmann anadai kwamba hizi hazina thamani yoyote halisi ya kihistoria, kwani si sahihi. Wafuasi wa baada ya Bultman, kama tulivyoona hapo awali, hawakubaliani na hili, wakisema kwamba ikiwa kuna uthibitisho mwingi na kutokubaliana na kadhalika, basi sifa za wasifu zinaweza kurudi kwa Yesu wa kihistoria na kuwa na thamani fulani. Na mwishowe, hadithi hiyo inahitimishwa kwa kusema au kitendo cha Yesu.

Wakati mwingine usemi huwa katikati, na kitendo, kama vile Yesu alivyomponya mtu huyo au kitu kama hicho, huwa mwishoni, lakini mara nyingi huhitimishwa na usemi huo. Hii hufanya kazi ya kuingia na kutoka katika hadithi vizuri. Kwa kawaida huishia na usemi wenyewe, au kwa kitendo cha Yesu.

Mojawapo ya mambo unayogundua unapowasikiliza watu ambao si wasimulizi wa hadithi wenye ujuzi au uzoefu ni kwamba wanapata wakati mgumu wa kuacha. Hawajui jinsi ya kutoka kwenye hadithi wanayosimulia kwa njia ya kuridhisha. Hebu tuangalie mifano ya kusema hadithi.

Marko 3, mstari wa 2-6, mtu mwenye mkono uliopooza amepona. Huu si wa kizamani, kama tunavyoona mchanganyiko wa muujiza na hadithi ya usemi hapa, lakini kwa kuwa msisitizo uko kwenye msemu, muujiza ndio tukio linaloangazia msemu huo. Labda unahitaji kurahisishwa ili uwe wa kizamani kulingana na ukosoaji wa fomu.

Muktadha: Mafarisayo wanamtazama Yesu. Swali ni, ana mtu huyu pale mwenye mkono uliopooza. Je, Yesu ataponya? Jibu, Yesu anasema, je, ni halali kuponya siku ya Sabato? Na muujiza wa Yesu wa kuponya unajibu swali hilo. Maslahi ya kibiografia, hasira ya Yesu, wasiwasi wa Yesu kwa mgonjwa.

Kujimaliza, ama kujiponya yenyewe au Mafarisayo wanapoondoka, wamekasirika sana. Mfano mwingine wa hadithi ya kusimulia, Marko 2, mistari ya 23-28, wakivuna ngano siku ya Sabato. Hapa, Yesu anajibu swali lao kwa swali.

Anamalizia hadithi kwa kusema kwamba Sabato ilifanyika kwa ajili ya mwanadamu, si mwanadamu kwa ajili ya Sabato. Maslahi ya kibiografia, huruma ya Yesu kwa wanafunzi wake, n.k. Tuna mifano mingi ambapo Yesu anajibu kwa mfano.

Swali: jirani yangu ni nani? Jibu, mfano wa Msamaria Mwema, n.k. Katgoria ya kwanza kati ya hizi, basi, inaitwa hadithi za misemo ya Kiyahudi. Hizi zinafanana na zile zilizo katika fasihi ya marabi.

Mtu fulani, adui, mfalme, mwanafunzi, au mtu katika umati, anamwuliza Yesu swali. Na, anamwuliza rabi swali, samahani. Na jibu la rabi ni mfano au swali lingine.

Kwa kawaida, aina hii ingekuwa ya zamani zaidi, lakini si lazima itoke kwa Yesu. Mifano hiyo miwili tuliyokupa, mtu mwenye mkono uliopooza na kuchuma ngano siku ya Sabato, inaangukia katika kundi hilo. Lakini, Bultmann pia anaona hadithi za Kigiriki.

Na hii ni umbo lisilo na uhakika sana. Umbo hilo kimsingi huanzishwa na fomula ya dhana potofu. Wakati yeye, mwanafalsafa wa Kigiriki au mwalimu au kitu kama hicho, alipoulizwa na mtu kuhusu jambo fulani, alisema.

Hakuna hadithi au usuli halisi pamoja nayo. Hivi ndivyo hadithi za wanafalsafa mbalimbali wa Kigiriki zilivyohifadhiwa kwa kawaida. Naam, kuna mfano mmoja wa Agano Jipya wa hili.

Iko katika Luka 17:20-21, ambayo inatumia fomula hii hapo juu. Katika NASU. Sasa, baada ya kuulizwa na Mafarisayo kuhusu lini ufalme wa Mungu ungekuja.

Akawajibu, akasema, Ufalme wa Mungu hauji kwa ishara za kuonekana. Wala hawatasema, Tazama, uko hapa. Au, uko pale.

Kwa maana, tazama, ufalme wa Mungu umo katikati yenu. Kama msemu wa Kigiriki unavyosema, hadithi ni wazi kwamba ni matoleo ya baadaye yanayoonyesha ushawishi wa Kigiriki. Bultmann anazitupa nje.

Kulingana na Bultmann, hadithi za Kiyahudi zinaweza kuwa na Yesu, kanisa la kwanza la Kiyahudi, au Wayahudi wa kabla ya Ukristo kama vyanzo. Lakini, hadithi za Kigiriki zenye msemu zina kanisa la Mataifa kama chanzo. Kwa hivyo, hiyo ndiyo kategoria ya pili.

Kwanza, hadithi za miujiza. Pili, kusema hadithi. Tatu, misemo, au kile tunachoweza kusema, misemo iliyotengwa.

Misemo ambayo hapo awali haikuwa na hadithi yoyote, kama hadithi za misemo zilivyokuwa. Baadhi ya hizi sasa zinaweza kuunganishwa pamoja ili kuunda mahubiri. Nyingine zinaweza kuwa sehemu ya hadithi ya misemo sasa.

Lakini, umbo asilia lilitengwa. Baadhi yao bado yametengwa hapa. Tunajuaje kama mahubiri au hadithi ni uvumbuzi wa mhariri? Kwa nini tuondoe hadithi katika kisa kimoja na si katika kingine? Ukosoaji unasema kwamba ikiwa msemu huo hauna maana bila hadithi, basi ni hadithi ya usemi, si msemu rahisi.

Lakini, ikiwa inaeleweka bila hiyo, huenda hapo awali ilikuwa msemu rahisi tu. Bultmann hupata aina tano za misemo katika Injili. Mithali, ambayo Bultmann anaiita Logia.

Lakini, neno ambalo limesisitizwa na wakosoaji wa aina na linaloeleweka zaidi kwa mtu wa kawaida ni Mithali. Hizi ni kama Mithali katika vitabu vya Agano la Kale vya Mithali. Au, kama vile Mithali ya Benjamin Franklin katika Almanaki ya Poor Richard.

Msemo mfupi na mpole wa aina fulani. Wa kwanza atakuwa wa mwisho, na wa mwisho atakuwa wa kwanza. Au, daktari, jiponye mwenyewe.

Kundi la pili ni misemo ya kinabii au ya mwisho wa dunia. Hizi ni misemo kuhusu wakati ujao, hasa kuhusu mwisho wa wakati. Hakuna jiwe moja litakalosalia juu ya jiwe lingine.

Wawili watakuwa wakisaga kwenye kinu; mmoja atachukuliwa, na mmoja ataachwa, n.k. Kundi la tatu ni maneno au amri za sheria. Misemo iliyopangwa kama amri au masharti.

Geuza shavu la pili na uende hatua ya ziada. Kundi la nne ni maneno ya I, ambapo Yesu anatumia I katika msemo. Anajirejelea mwenyewe.

Hizi zinazingatia utu na mamlaka ya Yesu. Mmesikia zikisemwa, lakini mimi nawaambia, n.k. Hizi zingekuwa mifano kutoka kwa Mahubiri ya Mlimani.

Na mwishowe, mifano. Misemo ya sitiari, mara nyingi katika umbo la hadithi, bila maana iliyomo katika simulizi. Baldwin aliathiriwa sana hapa na Adolf Eulicher, ambaye alidai kwamba mifano halisi hufanya ulinganisho mmoja tu, ina hoja moja tu, na kamwe si ya sitiari.

Wangesema, Mfano wa Mpanzi unaweza kuwa wa kweli, lakini tafsiri yake si kwa sababu kila kitu kina maana yake; yaani, hufanya mfano huo kuwa mfano. Huu ni mgumu sana kuwa wa aina ya zamani. Mfano wa karamu ya harusi, ambao tuliutazama hapo awali, unakumbuka mahali ambapo wageni walialikwa, na kundi lao walikataa, na wanatoka na kuchukua zaidi, na kisha baada ya kuingia humo, jamaa huyu anatokea ambaye hana vazi la harusi, n.k.

Mfano wa karamu ya harusi una sehemu mbili: Sehemu ya mwaliko wa harusi na sehemu ya vazi la harusi. Haya yalikuwa mifano miwili iliyunganishwa na mhariri Mathayo 22.

Karamu ya harusi ya mfalme, Mathayo 22, ni toleo lililorekebisha la karamu ya tajiri wa awali ya Luka 14. Vita, mwana, na mfalme viliongezwa baadaye. Mifano halisi ya Yesu inahusiana na huduma ya Yesu au kuja kwa ufalme, kwa hivyo Bultmann angewatupa wengine wowote nje ambao wana mada nyingine.

Naam, hiyo ni aina ya ziara fupi ya jinsi Bultmann anavyounda ukosoaji bila kupitia moja baada ya nyingine misemo yote tofauti, n.k. Matokeo ya maisha ya Kristo,

kulingana na Bultmann. Matokeo ya wakosoaji mbalimbali wa fomu yatatofautiana sana, kulingana na mahali ambapo mkosoaji wa fomu anaangukia kwenye wigo wa kiliberali-kihafidhina, lakini Bultmann yuko karibu na mwisho uliokithiri wa kiliberali.

Hadithi za miujiza. Hata baada ya kuzipunguza hadi umbo lao la zamani, Bultmann anahitimisha kwamba hizi si za kweli. Kwa nini? Kwa kuwa mtazamo wake wa ulimwengu hauruhusu miujiza kutokea.

Tazama Majadiliano yake na Ushahidi wa Imani, kurasa 291 na zinazofuata. Ni dhana kubwa. Angeweza kujaribu kuyaelezea kama matukio ya asili yasiyoeleweka lakini inaonekana hakutaka kudhihakiwa kama Paulo alivyodhihakiwa.

Kusema hadithi. Ni mbili tu zilizo za kweli, yaani, kurudi kwa Yesu, kulingana na Bultmann. Bultmann alitupa nje, akitumia hoja ya kutokubaliana, yote ambayo yangeweza kufaa asili ya Kiyahudi au Kikristo.

Unakumbuka tulichosema kuhusu Martin Luther kuhusu hilo? Huu ni mbinu ya ajabu sana. Kama tungetupa kila kitu cha Luther ambacho pia kinafaa Ukatoliki au Ulutheri wa awali, hatungekuwa na chochote kilichobaki.

Labda utumwa wake wa utashi, lakini hata hili lina kipaumbele katika Ukristo wa Agostino. Isipokuwa mtu hana wafuasi, tungetarajia kupata ulinganifu kati ya mafundisho yake na yale ya wafuasi wake. Na isipokuwa kama ni wa ajabu sana, tungetarajia kupata ulinganifu kati ya mafundisho yake na yale ya utamaduni wake.

Hadithi mbili za usemi ambazo Bultmann anakubali ni Marko 12:13-17, pesa za ushuru, na hoja yake ya uhalisi ni kwamba Wayahudi wala Wakristo waliowatesa hawakupenda kulipa kodi. Kanusho. Labda chanzo cha hadithi hiyo kilikuwa cha Waherode au Wazeloti, kulingana na kama Yesu anaonekana akizungumza kwa uzito au kwa kejeli.

Marko 14, 3-9, upako huko Bethania. Hoja ya uhalisi, kuruhusu manukato kumiminwa, ni ya ajabu kutokana na nia ya Wakristo na Wayahudi katika kuwasaidia maskini. Maskini walikuwa na wazo lako kila wakati, ambalo pia lilifikiriwa kuwa la ajabu.

Kwa hivyo kutokemea upotevu wa pesa ni jambo la kipekee, na kwa hivyo Bultmann alidhani kwamba hilo lilikuwa la kweli. Tunahamia kwenye misemo iliyotengwa. Bultmann anaona takriban 40 kati ya hii kama ya kweli.

Anasema, hakuna hata moja iliyo halisi. Wakristo wa kwanza hawakuwa na nia ya maisha ya Kristo hadi yapata mwaka wa 70 au 80 BK. Kisha walibadilisha Mithali ya Kiyahudi iliyokuwa tayari ipo ili kutoa vifaa vya kutengeneza mafundisho ya Yesu.

Nahitaji kumfanya aseme kitu. Misemo miwili ya mwisho wa dunia. Baadhi ni kutoka kwa Yesu.

Nyingine ni misemo ya Kiyahudi ya apokalipsi iliyogeuzwa kuwa ya Kikristo au misemo ya manabii Wakristo iliyohusishwa baadaye na Yesu. Bultmann na wakosoaji kadhaa wa aina hiyo wanaona Ukristo wa mapema kama kama harakati ya kisasa ya Pentekoste, ambayo si pongezi kwa maoni yao. Kimsingi, jumbe za kinabii kutoka kwa manabii mbalimbali waliosimama katika makutaniko baadaye zilihusishwa kimakosa na Yesu.

Kimsingi, kile Bultmann anachodai. Maneno ya sheria. Baadhi ya haya yanatoka kwa Yesu.

Nyingi zinatokana na ushikaji sheria wa kanisa la kwanza, ambao waliubuni. Na Yesu hakuwa mshikaji sheria, kama Bultmann anavyofikiria, kwa hivyo ni amri tu dhidi ya dini ya nje ndizo zinazoweza kuwa halisi zinapopingana na ushikaji sheria. Maneno ya macho.

Hakuna hata moja kati ya hizo inayotoka kwa Yesu, kulingana na Bultmann. Hizi zinazungumzia huduma yake ya kimasihini na uungu wake. Hivyo, Bultmann anazikataa.

Anadhani wazo la Masihi lilibuniwa na kanisa la kwanza, badala yake kama Vreda katika nadharia yake ya siri ya kimasihini. Mifano. Baadhi ni ya kweli.

Hata hivyo, muktadha na tafsiri zao ni uvumbuzi wa baadaye wa kanisa. Vipengele vyote vya utabiri ni wazi kuwa ni nyongeza zilizochelewa. Basi, matokeo ya hili .

Taarifa kuhusu utu na maisha ya Yesu ni chache sana. Bultmann anafikiri Yesu aliishi, aliteseka, na akafa, jambo ambalo, kwa njia, ni zaidi ya hoja zako za kikomunisti ambazo zingekuwa tayari kutoa. Bultmann anaamini baadhi ya watu walimfuata Yesu, lakini hawakuelewa vyema ikiwa walidhani yeye ndiye Masihi, sembuse kama walidhani yeye ndiye Mwokozi au Mungu.

Matokeo zaidi. Taarifa kuhusu mafundisho ya Yesu ni wazi zaidi. Kutoka kwa misemo 40 halisi ya Yesu, Bultmann anadhani tunaweza kupata mawazo fulani.

Anasema, kwanza kabisa, Yesu alijiona kama nabii, aliyetumwa katika saa ya mwisho kuwaonya watu kwamba ufalme unakuja na kuwaita watubu na kuishi maisha ya utakatifu. Mambo haya yote ni kweli, lakini Bultmann amepunguza sana kile ambacho Yesu anadai na kufundisha. Pili, Bultmann anafikiri Yesu anauona ufalme ujao kama halisi na unaokaribia, lakini alikuwa amekosea.

Kwa kweli, huu ni mtazamo wa kawaida sana wa kiliberali kwamba Yesu na mitume walitarajia ufalme uje wakati wa maisha yao. Bultmann na wengine wanahisi wanahesabiwa haki kutokana na matukio hayo, kwani ufalme haukuja na haukuja, ingawa ni jambo la kuvutia kulinganisha hili na 2 Petro 3.3, ambapo Petro anasema, jueni hili kwanza kabisa, ya kwamba katika siku za mwisho, watakuja wenye dhahaka zao, wakifuata tamaa zao wenyewe, na kusema, ahadi ya kuja kwake iko wapi? Kwa maana tangu baba walipolala, yote yanaendelea kama yalivyo tangu mwanzo wa uumbaji. Bultmann anaona thamani halisi ya mafundisho ya Yesu ni ukweli kwamba kila mmoja wetu anakabiliwa na chaguo la kuishi kila wakati ama kwa ajili ya Mungu au kwa ajili ya ulimwengu.

Bultmann anaona thamani pekee ya mafundisho ya Yesu katika maisha yetu ya kila siku kama hii, hakuna maisha ya baada ya kifo na hakuna hukumu ya baadaye. Thamani hii ya kila siku ni halisi na ipo katika mafundisho ya Yesu, lakini ni sehemu ndogo tu ya mafundisho yake. Sawa, hiyo ni ziara ya haraka sana ya ukosoaji wa fomu na inaonekana kwa kiasi kikubwa katika suala la Bultmann, lakini ni nani mwenye ushawishi mkubwa kati ya hao? Tunarudi sasa na kufikiria katika suala la tathmini ya ukosoaji wa fomu.

Tufikirie nini kuhusu ukosoaji wa fomu? Nitaanza tathmini kwanza kabisa kwa kuzingatia madai yaliyotolewa hapo awali, madai ya ukosoaji wa fomu. Kwa hivyo, ya kwanza kati ya haya, kulikuwa na kipindi cha mapokeo ya mdomo kabla ya Injili zilizoandikwa. Kilienea kama vizazi viwili, na Injili za kwanza ziliandikwa katika kipindi cha 70 hadi 100 BK.

Kulikuwa na kipindi cha mdomo kwa kuwa Injili zenyewe hazikuandikwa mara moja, lakini hiki kilidumu labda miaka 20 hadi 40 au 50 BK, sio miaka 40 hadi 70 ambayo waliberali wanadai. Baada ya miaka 20 tu, bado kulikuwa na mashahidi wengi walio hai kwani matukio ya awali yalionekana na maelfu. Kwa hivyo, kabla ya yapata mwaka 70 BK, kulikuwa na wengi waliokuwepo kwa ajili ya uthibitisho.

Baada ya Yerusalemu kuanguka, Wakristo wengi Wayahudi walitawanyika, na mashahidi wengine wengi walikufa. Paulo aliandika mapema kama miaka 20 baada ya matukio hayo, na hakuna hata moja ya barua zake iliyozidi miaka 35 baada ya huduma ya Yesu. Alikuwa na mawasiliano ya karibu na mitume na kanisa la Yerusalemu.

Mila ya awali na iliyoenea inasema kwamba Injili mbili ziliandikwa na mitume na zingine mbili na washirika wao wa karibu. Kwa hivyo, hakuna mlolongo halisi wa mila kama vile ni muhimu kuunda ukosoaji. Katika mpango wao, una, unajua, tukio limefika, na mtazamaji A anaona mambo kadhaa, na anamwambia B, na anamwambia C, na C anamwambia D, nk, hadi ufikie hapa Z au kitu kama hicho, na kisha imeandikwa. Mlolongo mrefu wa mila. Badala yake, taarifa zote katika Injili

ziliandikwa kwanza au baadaye zikiwa na mashahidi wengi, ushuhuda mwingi, na fursa nyingi za kuhakiki.

Madai ya pili ya ukosoaji wa fomu ni kwamba misemo na hadithi za mapema zilisambazwa kama vitengo huru. Kwa kweli, tunaona kwamba muundo wa injili mara nyingi ni kama shanga kwenye uzi. Sio kila wakati, lakini mara nyingi.

Matukio ya kina yameunganishwa pamoja na viunganishi vifupi. Tuliona baadhi ya hivyo tulipoangalia baadhi ya masimulizi ya miujiza hapo na mara moja na mambo kama hayo ambayo ni viunganishi vifupi sana. Ukosoaji wa fomu unasema kanisa la kwanza liliunda shanga nyingi na karibu nyuzi zote kuziunganisha pamoja.

Naam, baadhi ya masimulizi ya injili huenda yalitumika kama vitengo huru kwa maana kwamba mitume walisafiri huku na huko wakifundisha yale ambayo Yesu alisema aliyoyafanya na yeye alikuwa nani, n.k. Na kwa kawaida wangetumia matukio ya mtu mmoja mmoja kuelezea mambo na kufundisha ukweli katika mahubiri yao. Lakini matukio haya hayakuwahi kuwa na mzunguko huru na wa pekee katika uwasilishaji wake kutoka tukio hadi injili iliyoandikwa.

Huenda walikuwa na usambazaji huru na wa pekee ambao haukuhusisha hilo, lakini kwa sababu waandishi wa injili walikuwa mitume au wasikilizaji wa moja kwa moja, hawakuwahi kuwa na usambazaji huu huru na wa pekee katika kiungo hicho, ukipenda. Mitume walijua kamba, pamoja na shanga, na walimu wengine kama Sabini, walijua jinsi matukio yalivyoenda pamoja, na taarifa hii ya kuunganisha haikupotea kamwe. Ikiwa taarifa ya uandishi wa jadi ni sahihi kabisa, usambazaji huru hauna umuhimu wowote kwa maudhui ya injili za kisheria.

Zaidi ya hayo, si nyenzo zote za injili zinazoonekana kama shanga kwenye uzi. Simulizi ya shauku imeunganishwa sana kiasi kwamba haikuwa hadithi huru. Hadithi zingine huunganishwa kwa karibu kila wakati.

Mwanamke aliyekuwa na damu nyingi katika binti ya Yairo huwa ameunganishwa kila wakati, hata katika masimulizi ambapo hilo hutokea. Marko ana mfuatano wa siku ya Sabato uliunganishwa sana katika Marko 1:21-39. Baadhi ya misemo inahusiana sana, kama ilivyo katika Marko 4:21-25 na Marko 8:34-91.

Tunaona sehemu ambapo mwandishi mmoja aliyeunganisha vipengele hivyo alikuwa mtaalamu wa maadili na ushairi. Kwa mfano, Mahubiri ya Mlimani yana ulinganifu wa Kiebrania na maudhui ya ushairi ya kuvutia. Mafundisho yake ya maadili ndiyo bora zaidi kuwahi kuonekana.

Tazama pia migawanyiko iliyogunduliwa na Kenneth Bailey katika kitabu chake cha Poet and Peasant na maoni mbalimbali kuhusu ubora wa fasihi wa mifano na mahubiri ya Yesu katika Leland Ryken wa Agano Jipya katika Uhakiki wa Fasihi.

Vipande hivi vyote vilivyoundwa na vikundi mbalimbali vya mapema viliingiaje katika utepe huu wa maadili na fasihi? Ni mtaalamu gani aliyefanya hivi? Yesu ndiye pendekezo bora zaidi. Lakini katika hali hiyo, vitengo hivi vilikuwa na chanzo kimoja tu na havikuwa huru kamwe.

Tatu, nyenzo za Injili zinaweza kuainishwa katika maumbo. Kwa maana fulani, mawasiliano yoyote ya maandishi au ya mdomo yanaweza kuainishwa katika maumbo. Zaidi ya hayo, muundo wa shanga kwenye nyuzi za Injili huruhusu mifano mingi ya maumbo mafupi na tofauti, yaani hadithi na misemo ya aina mbalimbali.

Hata hivyo, tabia rasmi ya baadhi ya kategoria za Bultmann inatia shaka. Kategoria nne kati ya tano za misemo za Bultmann, isipokuwa mifano, ni maelezo tu ya yaliyomo. Ni mtindo gani unaotofautisha neno la sheria au neno la 1 na methali? Zaidi ya hayo, simulizi la shauku halina umbo linalofaa.

Unawezaje kupunguza kitu kama hicho kuwa umbo la kale? Tarehe ya uundaji wa vitu visivyo na umbo haiwezi kutegemea maendeleo ya vitu. Bultmann ameamua mapema, bila kujali aina halisi, ni vitu gani vilivyo halisi na ambavyo haviwezi kuamini. Tunamwona akivitupia katika aina zote za miujiza, hata zinapokuwa na umbo lake la kale.

Nne, Kanisa la kwanza lilibuni na kupanua hadithi na misemo ili kukidhi mahitaji yao ya vitendo. Hakika, jambo moja katika uhifadhi wa nyenzo kumhusu Yesu lilikuwa thamani yake kwa Kanisa la kwanza. Lakini hii haikuwa jambo pekee, na hakukuwa na haja ya kupendekeza uvumbuzi.

Tunamaanisha nini kwa kusema vitendo? Kumbuka kwamba nyaraka za Paulo zina vitendo zaidi kuliko Injili katika kukidhi mahitaji ya makanisa yanayofanya kazi, kwani zimeandikwa kwa makanisa halisi yenye matatizo halisi. Hili ni dhahiri sana katika wingi wa mahubiri kutoka kwa nyaraka tunazoona katika makanisa yanayozingatia vitendo leo. Hata hivyo, ikilinganishwa na mafundisho ya Paulo, inaonekana kwamba mambo mengi yanayovutia Kanisa hayapatikani katika Injili, na kinyume chake.

Injili zinatuambia Yesu ni nani na alifanya nini, historia ya wokovu, na theolojia ya kibiblia, lakini hazijibu masuala mengi ya vitendo. Hata maelezo ya matumizi ya vitendo ya upatanisho wa Yesu yanapatikana katika nyaraka badala ya Injili, inaonekana kwa sababu Yesu hakuzungumzia hili wakati wa huduma yake duniani. Kwamba watu walikuwa tayari kumfuata Yesu, hata kumfuata hadi kufa kwao, inaonyesha kwamba lazima awe alifanya au alisema jambo la maana.

Sehemu kubwa ya habari katika Injili si ya moja kwa moja kwa makanisa ya baadaye lakini ni muhimu kihistoria, hasa katika kushughulika kwake na Mafarisayo na kadhalika. Injili zinahusika na kuhifadhi huduma ya Yesu, maneno yake, na matendo

yake, ndiyo maana Kanisa linayahifadhi. Je, Injili ni uvumbuzi? Mambo mengi ya vitendo katika Injili hayawezekani.

Mahubiri ya Mlimani yana mengi ambayo watu hawawezi kufanya kwa uwezo wao wenyewe. Mkanisa ya sheria huwa makini kutobuni amri ambazo zinaweza kutiiwa tu kwa neema. Wanaofuata sheria wanaposema kwamba nyenzo za Injili zilibunwa, wanadai kwamba Kanisa la kwanza halikudhibiti kile kilichokuwa kikifundishwa kuhusu Yesu, lakini Agano Jipya linajali kuhusu ukweli, kuhusu wazee waliofunzwa, na kukataa mafundisho ya uongo.

Waliberali hujaribu kupuuza mengi ya nyenzo hizi, kwa mfano nyaraka za kichungaji, kwa kusukuma tarehe yake hadi mwisho wa karne ya kwanza. Lakini ikiwa kulikuwa na kundi la viongozi wa Kanisa waliodhibiti mafundisho na maudhui ya Kanisa kuanzia kifo cha Kristo hadi Injili zilipoandikwa, basi waliberali wako matatani. Katika hali hiyo, Injili zinaaminika kihistoria, theolojia ya kiliberali si sahihi, na kuna hukumu ijayo.

Tano, Injili hazina thamani kubwa ya wasifu, kijiografia, na mpangilio wa matukio. Naam, Injili zina data nyingi katika maeneo haya. Hatuwezi kuziangalia zote baada ya miaka 2,000.

Hatuna mashine za wakati. Hakika, Yesu anaonyeshwa akitoa madai makubwa kuhusu yeye mwenyewe na hukumu ijayo, na matokeo haya yanaendelea kuwaathiri wanadamu.

Ili kukataa madai haya na thamani ya kihistoria ya Injili, mtu lazima adai kwamba Kanisa la kwanza halikuwa na nia ya kumhusu Yesu wa historia. Hili linapingwa kila mahali. 1 Wakorintho 15, yapata miaka 25 baada ya tukio hilo, Paulo anasema, Kama Kristo hakufufuka, mngali katika dhambi zenu.

Paulo hasemi, amini neno langu, bali anawaomba mashahidi wengi ambao bado wako hai. Miaka 25 hivi baada ya tukio hilo, mtu bado angeweza kuangalia maelezo kuhusu maisha ya Kristo. Luka 1, 1-4 inasema wazi kwamba mwandishi alikuwa na nia ya kujua kilichotokea.

Inaonekana aliwahoji mashahidi walioshuhudia na kuchunguza mambo kwa makini. Matendo 1 :21-22, mitume walipomchagua mtu wa kuchukua nafasi ya Yuda, walimchagua mtu ambaye alikuwa pamoja nao tangu ubatizo wa Kristo hadi ufufuo. Hivyo, mitume hawakuwa mashahidi wa ufufuo wa Yesu tu bali pia wa huduma yake.

Hii inaonyesha kupendezwa sana na historia ya Yesu. Kanisa la kwanza pia lilikuwa na wasiwasi kwamba nyenzo hii ipitishwe kwa uangalifu. Tazama wasiwasi katika 2 Wathesalonike 2:2, 2:5, 2:17, na 3:17, kuhusu jumbe bandia na barua kutoka kwa Paulo kuhusu kuja mara ya pili.

Paulo anasema yeye binafsi anasaini barua zake kama uthibitisho wa uhalisia wake. Uthibitisho wa uhalisia wake. 2 Timotheo 2:2 inasema uwakabidhi watu waaminifu yale uliyoyasikia mbele ya mashahidi wengi.

Kwa hivyo, Timotheo alikuwa na zaidi ya neno la Paulo la kuendelea. Tunaona kauli kama hiyo, kwa njia, katika fasihi ya kirabi. Mishnah, Ediyot 5-7, ambapo Rabi Aqabiyah ben Mehaliel yuko kitandani mwake cha mauti yapata mwaka 90 BK.

Anamwambia mwanawe arudie tu yale aliyoyasikia kutoka kwa walimu wengi. Puuza desturi inayotoka kwa mmoja tu, hata kama ni baba yake. Ili kushikilia msimamo wao, wakosoaji wa jukwaa wanakataa ushuhuda wa Papias kuhusu uhusiano wa karibu kati ya Injili na mitume, ingawa hakuna ushahidi wa nje dhidi yake.

Ni wazi kwamba tuna ushuhuda wa Papias kwamba mtume Mathayo ndiye aliye nyuma ya Injili ya Mathayo, na Petro, kupitia Marko, ndiye anayehusika na Injili ya Marko. Wafuasi wa dini ya Liberal wanamfanya mtume Mathayo kuwa mwandishi wa Q, na wanasema marejeleo mengine yote ya awali yanategemea tafsiri potofu ya Papias. Hii ni dhana kubwa.

Je, Irenaeus angeweza kuzuiwa kumhusu Papias pekee kama chanzo chake cha data wakati mwalimu wake mkuu alikuwa Polycarp? Kumbuka kwamba Wagnostiki walilazimika kwenda kwenye nadharia za hadithi ili kudai mamlaka ya mafundisho yao. Walikubaliana kwamba mafundisho ya hadharani ya Yesu yalikuwa kama vile Injili za kisheria zilivyosema lakini walidai hayakuwa kamili na yalipaswa kuongezewa maneno ya siri ya Yesu. Linganisha maneno ya ufunguzi ya Injili ya Tomaso na Injili ya Yuda, yote mawili yakirejelea mafundisho ya siri.

Yote haya yanaonyesha kwamba kanisa lilipendezwa na Yesu alikuwa nani hasa na kwamba hati zao zilizoandikwa zilikuwa nzuri. Marcion hata alibadilisha Luka badala ya kutupa kila kitu kama kisichoaminika. Sita, toleo la awali la kila kitengo cha mapokeo linaweza kupatikana tena, na historia yake ikafuatiliwa kwa kutumia sheria zinazosimamia mapokeo.

Hata tukikubali kwamba sheria za mila za Baltimore ni halali, ingawa kwa kweli zina matatizo makubwa, hii haithibitishi kwamba udanganyifu ulitokea katika Injili. Madai kwamba wakati wa uwasilishaji wa mila, maelezo huwa yanaongezeka, majina huongezwa, na mazungumzo hubadilika kutoka yasiyo ya moja kwa moja hadi ya moja kwa moja hayaendani na Marko kuwa chanzo cha Mathayo na Luka, ambapo Marko ana mazungumzo mengi ya moja kwa moja na mara nyingi maelezo zaidi kuliko Mathayo na Luka. Ni kweli kwamba mielekeo hii mara nyingi huainisha uwasilishaji wa hadithi na misemo, kama vile katika kutoa mfano wa mahubiri, lakini hata tabia ya kufanya kitu haithibitishi kwamba ilifanyika katika hali yoyote maalum.

Shida ni kwamba kwa tukio lililotokea kweli, watu walikuwa na majina halisi, walizungumza kwa mazungumzo ya moja kwa moja, na matukio hayo yalitokea kwa undani mkubwa. Kwa hivyo, mambo haya yote yalikuwa katika tukio la awali. Kwa kuzingatia masimulizi mawili ya tukio lenye viwango tofauti vya maelezo, moja pungufu, moja zaidi, lazima udhani ni lipi la zamani zaidi.

Hili hapa tukio la awali likiwa na maelezo yote, na kisha linarudi chini, na hatimaye linashuka sana, na kisha watu wanaanza kubuni vitu na je, mshale mrefu unafaa hapa na mshale mfupi nyuma yake mbali zaidi na tukio hilo au mshale mfupi unafaa hapa na mshale mrefu nyuma hapa? Hujui. Hata kama mtu atatoa uwongo katika Injili, je, kuna kutosha kutupilia mbali mafundisho ya Hukumu ya Mwisho? Waliberali lazima waseme kwamba Injili haziaminiki kabisa ili kufanya hivi. Je, hili lingeweza kutokea katika kizazi kimoja ndani ya kundi ambalo lilikuwa na wasiwasi kuhusu ukweli? Mtu hawezi kutupa hadithi za miujiza kwa msingi wa sheria za mila.

Hii ingefanana na kuhitimisha kutoka kwa hadithi za samaki kwamba samaki hawapo. Sheria za mila huruhusu tu kurahisisha hadithi, lakini haziziindoi kabisa. Bultmann na waliberali hutupa miujiza kwa dhana kwamba haiwezi kutokea.

Naam, hakuna mwanasayansi, sembuse Bultmann, anayejua vya kutosha kusema kwamba ulimwengu wetu ni mfumo uliofungwa wa chanzo na athari ambao hata Mungu hawezi kupenya. Utaratibu wa Bultmann unahakikisha kumpata Yesu asiye wa kimiujiza, asiye wa kawaida kwa kutumia kanuni ya kutokubaliana. Lakini je, inatuambia chochote kuhusu Yesu halisi? Naam, masomo chanya kutoka kwa ukosoaji wa fomu.

Kwanza kabisa, masimulizi ya Injili yana aina ya nyenzo ambazo tungetarajia katika kumbukumbu halisi za watu walioshuhudia matukio ya kukumbukwa, hasa kama walipewa jukumu la kufundisha matukio haya na kisha wakafanya hivyo kwa muda kabla ya kuandika. Kwa mfano, tunaona muhtasari mpana. Kwa hivyo, Injili zote ni sawa kuhusu muhtasari mpana, sivyo? Mfuatano wa jumla, muhtasari wa kipindi hicho.

Tunaona matukio mengi rahisi, matukio ya kukumbukwa, hadithi za aina hiyo. Tunaona baadhi ya mfuatano. Hizi zinahusisha vitu vidogo na vikubwa na miunganisho kati yao.

Tunaona maumbo na kufupisha. Kwa njia, haya ni sifa zaidi ya marudio ya mdomo na mtu mmoja kuliko ya uwasilishaji wa mdomo kupitia watu wengi. Matumizi ya mara kwa mara ya nyenzo katika huduma ya kusafiri yangesababisha kauli na miujiza ya kushangaza katika umbo hili.

Mtu anayefikiria na kujifunza kutokana na uzoefu jinsi kusimulia hadithi kulivyoweza au kutokuelewa hoja na jinsi alivyoweza kuingia na kutoka ndani yake na kadhalika

bila maneno mengi. Kwa hivyo hilo ni moja ya masomo yetu. Masimulizi ya Injili yana aina ya nyenzo tunazotarajia katika kumbukumbu halisi.

Pili, ukosoaji wa fomu ni wa kutilia shaka kupita kiasi. Kama ungetumika kwingineko, tusingejua mengi kuhusu yaliyopita. Mashaka fulani yanasaidia, lakini ukiwa nayo mengi, unapoteza mengi ya unayohitaji.

Mara tu tunapozidi watu walio hai, ni lazima tutegemee hati zilizoandikwa na mila za mdomo. Filamu na video haziwezi kuaminiwa zaidi ya uandishi. Tatu, ukosoaji wa fomu umetoa mchango mzuri kwa kuonyesha kwamba hatuna utamaduni wowote katika Injili wa Yesu asiye Masihi, asiye wa miujiza, na mwanadamu pekee.

Tukichukua maumbo ya kale kabla ya Baltimore kuyatupa nje, bado tuna miujiza na madai ya Kimasihi. Yesu alijiona kuwa anaweza kusamehe dhambi, alidai uhusiano wa karibu na Baba, kuwa mwanadamu lakini wa kipekee wa kimungu, yote ambayo yalibainishwa na watu wa baada ya Baltimore. Baltimore lazima apite zaidi ya ukosoaji wa fomu kwa mawazo ya jumla ya mtazamo wa ulimwengu ili kutupa nyenzo hii nje.

Kristo wa Injili anaendelea kuwa kinyume na wale ambao wamekataa mambo ya ajabu. Naam, tutageukia ukosoaji wa urekebishaji hapa, lakini hebu tusimame kwa muda.